

Socialezekerheidsrecht

TEKST & COMMENTAAR

De tekst van een aantal wetten op het gebied van sociale zekerheid en enkele aanverwante wetten, voorzien van commentaar

Onder redactie van:

B. Barentsen

hoogleraar sociaal recht Universiteit Leiden

A.C. Damsteegt

senior gerechtsauditeur bij de CRvB

Negende druk

 Wolters Kluwer

Deventer 2024

VOORWOORD BIJ DE NEGENDE DRUK

De serie Tekst & Commentaar verschijnt in een iets groter formaat dan voorheen, waardoor de boeken minder lijvig worden. Van de gelegenheid heeft de uitgever gebruik gemaakt om een nieuw, eigentijds omslag te laten ontwerpen. Voor de formules van Tekst & Commentaar hebben deze wijzigingen geen gevolgen.

Omdat het socialezekerheidsrecht frequent wordt gewijzigd, is een nieuwe druk van deze uitgave in de reeks Tekst & Commentaar gewenst. Sinds de verschijning van de achtste druk in 2022 zijn er verscheidene wijzigingen doorgevoerd in de socialezekerheidswetten, is er nieuwe jurisprudentie bijgekomen en zijn sommige uitvoeringsbesluiten vervangen of gewijzigd. Er is in de politiek en de maatschappij veel discussie geweest over 'de menselijke maat' in de handhaving van socialezekerheidswetten, het garanderen van bestaanszekerheid en over de afgrenzing van werknemers en zzp'ers. Dat heeft nog niet tot grote systeemwijzigingen geleid in de wet, maar zeker de rechtspraak is op belangrijke onderdelen bijgesteld.

De nadruk op de werknemersverzekeringen is gehandhaafd. Deze wetten sluiten nauw aan op het arbeidsrecht en worden in de praktijk door veel rechtshulpverleners regelmatig gebruikt. Naast de WW, de WIA en de ZW en de voornaamste daarbij behorende uitvoeringsbesluiten, zijn ook de relevante delen van enkele overkoepelende wetten en regelingen becommentarieerd. Een aantal niet becommentarieerde regelingen (zoals de Wet financiering sociale verzekeringen (uittreksel) en het Besluit SUWI) zijn niet meer opgenomen.

Ook dit keer zijn er als gezegd door de wetgever geen grote systeemwijzigingen doorgevoerd. Desondanks zijn de opgenomen wetten en regelingen op onderdelen wel gewijzigd, onder meer als gevolg van de verschillende verzamelwetten en wijzigingen die voortvloeien uit de Wet invoering minimumuurloon. De zogenoemde 'mismatch tussen vraag en aanbod van sociaal-medische beoordelingen' (het tekort aan verzekeringsartsen) heeft onder meer geleid tot aanpassing van het Schattingsbesluit arbeidsongeschiktheidswetten. Zo is de mogelijkheid om een praktische schatting toe te passen tijdelijk verruimd (art. 9a). Daarnaast is de rechtspraak geactualiseerd. Zo is de uitspraak van de Centrale Raad van Beroep van 18 april 2024 (ECLI:NL:CRVB:2024:726) verwerkt. Deze uitspraak heeft grote gevolgen voor de evenredigheidstoetsing en voor de uitleg van het begrip dringende redenen bij herziening en terugvordering van uitkeringen.

Deze druk gaat wat betreft de wetgeving, rechtspraak en literatuur uit van de stand van zaken per 1 juli 2024. Tekst & Commentaar Socialezekerheidsrecht is ook online beschikbaar. Deze online publicatie wordt tussentijds geactualiseerd.

Vragen en opmerkingen over deze uitgave kunt u richten aan:
TekstCommentaar@wolterskluwer.com.

juli 2024

B. Barentsen
A.C. Damsteegt

VERKORTE INHOUDSOPGAVE

(* met commentaar)

A. WERKLOOSHEID	1
Werkloosheidswet*	3
Gelijkstellingsregeling arbeidsuren*	179
Besluit nadere regeling verlies van arbeidsuren*	187
Besluit sollicitatieplicht werknemers WW en IOW 2012*	193
Beleidsregels toepassing artikelen 24 en 27 WW 2006*	197
Besluit passende arbeid WW en ZW*	207
Scholingsregeling WW*	215
Beleidsregels aansluiting WW-beoordeling op WAO- en WIA-beoordeling*	219
Besluit ontheffing verplichtingen sociale zekerheidswetten*	221
Besluit loondagen Werkloosheidswet en Wet werk en inkomen naar arbeidsvermogen*	227
Regeling vrijwilligerswerk in de WW*	231
Beleidsregels voorschotverstrekking WW 2015*	235
Uitkeringsreglement WW 2015*	239
B. ARBEIDSONGESCHIKTHEID	247
Burgerlijk Wetboek, Boek 7, Titel 10, Afdeling 2 (Relevante artikelen)*	249
Burgerlijk Wetboek, Boek 7, Titel 10, Afdeling 6 en 7 (Relevante artikelen)*	263
Regeling procesgang eerste en tweede ziektejaar*	269
Regeling procesgang eerste en tweede ziektejaar voor vangnetters zonder werkgever	275
Regeling beleidsregels beoordelingskader poortwachter*	279
Regeling beleidsregels vorm- en herkenbaarheidsvereisten reïntegratieverslagen*	297
Ziektewet*	303
Beleidsregel Protocol Jobcoach UWV 2019*	425
Regeling verhaal ziekengeld*	445
Controlevoorschriften Ziektewet 2020*	447
Regeling bepaling eerste werkdag*	451
Wet werk en inkomen naar arbeidsvermogen*	455
Wet op de arbeidsongeschiktheidsverzekering*	603
Schattingsbesluit arbeidsongeschiktheidswetten*	663
Beleidsregel uurloonschatting 2008*	701
Beleidsregels arbeidsinschakeling gedeeltelijk arbeidsgeschikten*	705
Controlevoorschriften arbeidsongeschiktheidswetten 2018*	715
Controlevoorschriften buitenland arbeidsongeschiktheidswetten 2006*	721
C. OVERKOEPELENDE REGELINGEN	725
Besluit uitbreiding en beperking kring verzekerden werknemersverzekeringen 1990*	727
Besluit aanwijzing gevallen waarin arbeidsverhouding als dienstbetrekking wordt beschouwd*	741
Dagloonbesluit werknemersverzekeringen	755
Algemeen inkomensbesluit socialezekerheidswetten*	777
Regeling vrijstelling verplichtingen sociale zekerheidswetten*	825
Regeling mantelzorgforfait WW en Wet WIA*	833
Beleidsregels scholing en voorwaarden vergoeding scholingskosten UWV 2024*	835
Beleidsregel Kostenvergoeding UWV*	847

Wet structuur uitvoeringsorganisatie werk en inkomen*	851
Beleidsregels schorsing, opschorting, intrekking en herziening uitkeringen 2006*	929
Beleidsregel terug- en invordering*	937
D. SANCTIES	949
Maatregelenbesluit socialezekerheidswetten*	951
Beleidsregel maatregelen UWV*	961
Boetebesluit socialezekerheidswetten*	969
Beleidsregel boete werknemer 2017*	977
Regeling tenuitvoerlegging bestuurlijke boeten en terugvordering onverschuldigde betalingen*	983
Beleidsregel boete werkgevers ZW*	993
TREFWOORDENREGISTER	997

A. WERKLOOSHEID

Werkloosheidswet

Wet van 6 november 1986 tot verzekering van werknemers tegen geldelijke gevolgen van werkloosheid, Stb. 1986, 567, zoals laatstelijk gewijzigd op 8 november 2023, Stb. 2023, 417 (i.w.tr. 01-01-2024)

Wij Beatrix, bij de gratie Gods, Koningin der Nederlanden, Prinses van Oranje-Nassau, enz. enz. enz. Allen, die deze zullen zien of horen lezen, saluut! doen te weten:

Alzo Wij in overweging genomen hebben, dat het wenselijk is opnieuw regels te stellen met betrekking tot de verzekering van werknemers tegen geldelijke gevolgen van werkloosheid, ter vervanging van de Werkloosheidswet (*Stb.* 1967, 421) en de Wet Werkloosheidsvoorziening (*Stb.* 1964, 485); Zo is het, dat Wij, de Raad van State gehoord, en met gemeen overleg der Staten-Generaal, hebben goedgevonden en verstaan, gelijk Wij goedvinden en verstaan bij deze:

HOOFDSTUK I

Algemene bepalingen

§ 1

Algemeen

Artikel 1

In deze wet en de daarop berustende bepalingen wordt verstaan onder:

- a. **Onze Minister:** Onze Minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid;
- b. **UWV:** het Uitvoeringsinstituut werknemersverzekeringen, genoemd in hoofdstuk 5 van de Wet structuur uitvoeringsorganisatie werk en inkomen;
- c. (vervallen;)
- d. **Algemeen Werkloosheidsfonds:** het Algemeen Werkloosheidsfonds, genoemd in artikel 93 van de Wet financiering sociale verzekeringen;
- e. **lichamen:** rechtspersonen, maat- en vennootschappen, samenwerkingsvormen zonder rechtspersoonlijkheid die met verenigingen maatschappelijk gelijk kunnen worden gesteld, ondernemingen van publiekrechtelijke rechtspersonen en doelvermogens;
- f. **sector:** een sector als bedoeld in artikel 95 van de Wet financiering sociale verzekeringen;
- g. **onbetaald verlof:** een tussen werkgever en werknemer voor een gedeelte of het geheel van de arbeidstijd overeengekomen verlof, waarin de werknemer geen arbeid jegens de werkgever verricht;
- h. **vreemdeling:** hetgeen daaronder wordt verstaan in de Vreemdelingenwet 2000;
- i. **overheidswerkgever:**
 - 1° het orgaan van een publiekrechtelijk lichaam als bedoeld in artikel 2, eerste lid, onderdeel a, van de WPA, dan wel een privaatrechtelijk lichaam als bedoeld in artikel 2, eerste lid, onderdeel b tot en met e, van die wet, zoals die bepalingen luiden op de dag voorafgaande aan het tijdstip van aanvang van fase 2, bedoeld in artikel 53 van de Wet overheidspersoneel onder de werknemersverzekeringen, dat de overheidswerknemer rechtstreeks ten laste van dat lichaam bezoldigt of beloont;
 - 2° een privaatrechtelijk lichaam als bedoeld in artikel 2, eerste lid, onderdeel f, van de WPA of artikel 2, derde lid, van die wet, zoals die bepalingen luiden op de dag voorafgaande aan het tijdstip van aanvang van fase 2, bedoeld in artikel 53 van de Wet overheidspersoneel onder de werknemersverzekeringen, dat zowel op die dag als op dat tijdstip op grond van een van die bepalingen is aangewezen als lichaam waarvan de werknemers

- deelnemen in de Stichting Pensioenfonds ABP, en dat de overheidswerknemer rechtstreeks ten laste van dat lichaam bezoldigt of beloont;
- 3° Onze Minister van Defensie in relatie tot de in artikel 2, tweede lid, onderdeel f, van de WPA uitgezonderde personen, zoals die bepaling luidde op de dag voorafgaande aan het tijdstip van aanvang van fase 2, bedoeld in artikel 53 van de Wet overheidspersoneel onder de werknemersverzekeringen;
- j. overheidswerknemer:
- 1° de overheidswerknemer in de zin van artikel 2 van de WPA zoals die bepaling luidde op de dag voorafgaande aan het tijdstip van aanvang van fase 2, bedoeld in artikel 53 van de Wet overheidspersoneel onder de werknemersverzekeringen, jonger dan de pensioengerechtigde leeftijd, bedoeld in artikel 7a, eerste lid, van de Algemene Ouderdomswet;
- 2° de beroepsmilitair in de zin van de Algemene militaire pensioenwet, jonger dan de pensioengerechtigde leeftijd, bedoeld in artikel 7a, eerste lid, van de Algemene Ouderdomswet;
- 3° degene die door de Koning in dienst is genomen om bij de Koninklijke Hofhouding werkzaam te zijn en die uit dien hoofde onder de Pensioenregeling van de Stichting tot verzorging van de pensioenen van het personeel van de Koninklijke Hofhouding van het Huis van Oranje-Nassau valt, jonger dan de pensioengerechtigde leeftijd, bedoeld in artikel 7a, eerste lid, van de Algemene Ouderdomswet;
- k. Uitvoeringsfonds voor de overheid: het Uitvoeringsfonds voor de overheid, genoemd in artikel 106 van de Wet financiering sociale verzekeringen;
- l. reïntegratiebedrijf: een natuurlijke persoon dan wel rechtspersoon die in het kader van de uitoefening van beroep of bedrijf de inschakeling van personen in de arbeid bevordert;
- m. vrijheidsstraf of vrijheidsbenemende maatregel: een bij onherroepelijk geworden vonnis opgelegde vrijheidsstraf of vrijheidsbenemende maatregel als bedoeld in het Wetboek van Strafrecht;
- n. continentaal plat: de exclusieve economische zone van het Koninkrijk, bedoeld in artikel 1 van de Rijkswet instelling exclusieve economische zone, voor zover deze grenst aan de territoriale zee van Nederland;
- o. inkomen uit arbeid: loon als bedoeld in artikel 14, met dien verstande dat niet tot het inkomen uit arbeid worden gerekend:
- 1° uitkeringen op grond van een werknemersverzekering en de Wet arbeid en zorg of wachtgeld als bedoeld in artikel 6, vijfde lid, tweede zin, al dan niet vermeerderd met een toeslag op grond van de Toeslagenwet en de aanvullingen daarop van degene tot wie de werknemer in dienstbetrekking staat;
- 2° hetgeen wordt genoten op grond van artikel 629 van Boek 7 van het Burgerlijk Wetboek, alsmede hetgeen door de werknemer met een publiekrechtelijke dienstbetrekking wordt genoten op grond van naar aard en strekking met artikel 629 van Boek 7 van het Burgerlijk Wetboek overeenkomstige regelingen, al dan niet vermeerderd met een toeslag op grond van de Toeslagenwet en de aanvullingen daarop van degene tot wie de werknemer in dienstbetrekking staat;
- 3° het voordeel van het voor privé-doeleinden ter beschikking stellen van een auto, bedoeld in artikel 13bis van de Wet op de loonbelasting 1964;
- p. de pensioengerechtigde leeftijd: de pensioengerechtigde leeftijd, bedoeld in artikel 7a, eerste lid, van de Algemene Ouderdomswet;
- q. uitreiziger: persoon ten aanzien van wie op grond van een melding van de opsporingsdiensten of inlichtingen- en veiligheidsdiensten, gericht aan het UWV, is gebleken dat het gegronde vermoeden bestaat dat deze persoon zich buiten Nederland bevindt met het doel om zich aan te sluiten bij een organisatie die is geplaatst op de lijst van organisaties, bedoeld in artikel 14, vierde lid, van de Rijkswet op het Nederlandschap.

[15-12-2021, Stb. 627, i.w.tr. 01-01-2022/kamerstukken 35897]

Artikel 1a

1. Onder arbeidsuur wordt in deze wet verstaan:
- a. uur waarover een werknemer inkomen uit arbeid heeft ontvangen; of

- b. uur waarover een werknemer recht heeft op inkomen uit arbeid.
2. Bij ministeriële regeling kunnen regels worden gesteld waarbij:
- a. uren worden gelijkgesteld met een arbeidssuur als bedoeld in het eerste lid;
 - b. arbeidssuren als bedoeld in het eerste lid niet als arbeidssuren worden aangemerkt;
 - c. vastgesteld wordt welke in het kader van een dienstbetrekking ontvangen bedragen in aanmerking komen voor omrekening naar arbeidssuren en hoeveel arbeidssuren deze bedragen vertegenwoordigen.

[20-12-2012, Stb. 675, i.w.tr. 01-01-2013/kamerstukken 33327]

[Begrip arbeidssuur]

1. Begrip arbeidssuur (lid 1 onderdeel a). Sinds 1 januari 2013 is voor de vaststelling van het recht op uitkering niet langer het aantal gewerkte uren, maar het aantal verlonde arbeidssuren van belang. Achtergrond van deze wijziging is dat de gewerkte uren niet uit de polisadministratie blijken, maar het aantal verlonde uren wel. In art. 1 onderdeel o is bepaald wat onder inkomen uit arbeid wordt verstaan, namelijk het loon als bedoeld in art. 14 met uitzondering van onder meer uitkeringen op grond van een werknemersverzekering, hetgeen wordt genoten op grond van art. 7:629 BW (of hetgeen wordt genoten op grond van een naar aard en strekking met art. 7:629 BW overeenkomstige regeling) en het voordeel van voor privé-doeleinden ter beschikking stellen van een auto.

2. Uur waarover recht op inkomen uit arbeid bestaat (lid 1 onderdeel b). Onder een arbeidssuur wordt ook verstaan een uur waarover een werknemer recht heeft op inkomen uit arbeid. Dit is onder meer van belang voor de situatie dat een werknemer zijn loon pas een maand later ontvangt. Als het loon over de maand januari pas door de werkgever in de maand februari wordt betaald, geldt bij een beëindiging van de dienstbetrekking op 31 januari dat de werkloosheid op 1 februari intreedt. Zonder de toevoeging in lid 1 onder b zou het arbeidssurenverlies anders op 1 januari zijn ingetreden. **a. Toetsing door bestuursrechter.** De vraag of er aanspraak op loon bestaat is van arbeidsrechtelijke aard. In een al wat oudere uitspraak heeft de CRvB overwogen dat de bestuursrechter de vraag of een werknemer recht heeft op loonbetaling zelfstandig moet beoordelen. Dit is anders, indien de civiele rechter reeds over deze vraag (expliciet en gemotiveerd) heeft geoordeeld. De bestuursrechter mag dan slechts van het oordeel van de civiele rechter afwijken, als dat zodanig is gemotiveerd dat het, ook in het licht van het oordeel van de civiele rechter, begrijpelijk is (CRvB 9 augustus 1983, RSV 1984/180). Gelet op de rechtszekerheid en rechtseenheid kan worden aangenomen dat deze uitspraak zijn betekenis in zijn algemeenheid niet heeft verloren (zie ook CRvB 12 november 2020, ECLI:NL:CRVB:2020:2872). De vraag of een werknemer recht heeft op doorbetaling van loon, is slechts aan de orde indien de dienstbetrekking nog bestaat. Indien de dienstbetrekking is geëindigd, heeft de werknemer immers niet langer recht op loon. **b. Recht op loon.** Of er recht op doorbetaling van loon bestaat, en zo ja, over welke periode, moet worden beantwoord aan de hand van met name art. 7:628 BW en de van toepassing zijnde bepalingen in een cao, reglement of individuele arbeidsovereenkomst. Op grond van art. 7:628 lid 1 BW behoudt de werknemer recht op loon, indien hij de overeengekomen arbeid niet heeft verricht tenzij het geheel of gedeeltelijk niet verrichten van de overeengekomen arbeid in redelijkheid voor rekening van de werkgever behoort te komen. Voor risico van de werkgever komen de normale bedrijfsrisico's, waaronder onder meer zijn begrepen weersomstandigheden die het werk onmogelijk maken, onvoldoende orders of grondstoffen om te produceren. Van belang is of de werknemer recht heeft op loon en niet of de werkgever daadwerkelijk het loon heeft doorbetaald. Niet alle betalingen van de werkgever betreffen loonbetalingen. Een aanvulling van de werkgever op een arbeidsongeschiktheidsuitkering op grond van een cao, betrof geen betaling van loon (CRvB 5 maart 2003, ECLI:NL:CRVB:2003:AF7554). In de situatie dat een betrokkene slechts heeft 'proefgedraaid' met behoud van een bijsstandsuitkering is geen sprake van arbeidssuren in de zin van deze bepaling (vgl. CRvB 26 september 2019, ECLI:NL:CRVB:2019:3145). **Rechtsgeldige beëindiging.** Zolang de arbeidsovereenkomst niet rechtsgeldig is geëindigd, behoudt de werknemer in de regel recht op doorbetaling van loon (CRvB 18 juni 2003, ECLI:NL:CRVB:2003:AI1356). In het geval er meerdere contracten voor bepaalde tijd zijn aangegaan, kan de arbeidsovereenkomst voor bepaalde tijd zijn geconverteerd in een arbeidsovereenkomst voor onbepaalde tijd (zie art. 7:668a BW). In dat geval

dient de dienstbetrekking eveneens te worden opgezegd en eindigt het dienstverband niet van rechtswege. Ook dan kan de werknemer aanspraak maken op loondoorbetaling. Als voorwaarden voor het behouden van recht op doorbetaling van loon geldt evenwel dat de werknemer bereid moet zijn de overeengekomen arbeid te verrichten, hij de werkgever daarvan in kennis heeft gesteld en die arbeid niet is verricht door een oorzaak die in redelijkheid voor rekening van de werkgever behoort te komen (CRvB 11 augustus 2004, ECLI:NL:CRVB:2004:AQ7359). Het UWV lijkt niet meer van werknemers te verlangen dat zij in dergelijke gevallen aanspraak maken op het bestaan van een arbeidsovereenkomst en op het recht op loondoorbetaling. Zie ook De Beleidsonderzoekers, *Waar knelt de WW*, 2023, p. 56. **Prijsgeweven loonvordering.** Indien de werknemer zijn loonvordering jegens de werkgever prijsgeeft, heeft hij niet langer recht op loonbetaling, waardoor zijn werkloosheid intreedt (CRvB 13 augustus 1991, RSV 1992/8). Het enkele feit dat een werknemer geen loonvordering instelt, brengt niet met zich dat de betrokkene zijn loonaanspraken ook daadwerkelijk definitief heeft prijsgegeven. In dit verband kan betekenis toekomen aan de tussen de werkgever en de werknemer gemaakte afspraken in het kader van de beëindiging van de arbeidsovereenkomst (CRvB 29 september 1992, RSV 1993/39). In het geval een werknemer zijn recht op loondoorbetaling heeft prijsgegeven, kan werkloosheid ontstaan. Dit kan wel tot gevolg hebben dat de werknemer wordt verweten de werkloosheidsfondsen te hebben benadeeld (zie art. 24 lid 5). **Billijke vergoeding.** De Rechtbank Rotterdam heeft in de situatie dat werknemster op 15 december 2015 op staande voet was ontslagen en zij niet om herstel van de arbeidsrelatie maar om een billijke vergoeding heeft verzocht, geoordeeld dat pas vanaf 1 juli 2016 sprake was van verlies aan arbeidsuren. Het Hof had namelijk een billijke vergoeding vastgesteld, waarbij voor de hoogte was aangesloten bij het loon dat werknemster zou hebben ontvangen over de periode dat de arbeidsovereenkomst nog zou hebben voortgeduurd als werknemster niet op staande voet zou zijn ontslagen. Vanaf dat moment zou zij volgens de rechtbank geen recht meer hebben op inkomen uit arbeid (Rechtbank Rotterdam 23 mei 2018, ECLI:NL:RBROT:2018:3953). Uit de uitspraak van de Raad van 19 december 2019 (ECLI:NL:CRVB:2019:4202) volgt dat het UWV werknemster alsnog met ingang van 2 februari 2016 een WW-uitkering heeft toegekend. Hieruit kan worden afgeleid dat de billijke vergoeding niet kan worden gelijkgesteld met het recht op inkomen uit arbeid.

3. Delegatiebepaling (lid 2). De in dit lid genoemde ministeriële regeling is de Gelijkstellingsregeling arbeidsuren. Hierin is onder meer geregeld dat een aantal andere uren worden gelijkgesteld met arbeidsuren, ook al heeft de werknemer over die uren geen loon ontvangen én geen recht op loon. Op basis van de Gelijkstellingsregeling arbeidsuren kan ook worden bepaald hoe de bedragen die een werknemer ontvangt in het kader van de dienstbetrekking in aanmerking kunnen komen voor omrekening naar arbeidsuren.

Artikel 1b

1. Voor de berekening van de hoogte van de uitkering waarop op grond van deze wet recht bestaat wordt als dagloon beschouwd 1/261 deel van het loon dat de werknemer in de periode van één jaar, die eindigt op de laatste dag van het tweede aangiftetijdvak voorafgaande aan het aangiftetijdvak waarin het arbeidsurenverlies, bedoeld in artikel 16, eerste lid, onderdeel a, is ingetreden, verdiende, doch ten hoogste het bedrag, bedoeld in artikel 17, eerste lid, van de Wet financieren sociale verzekeringen, met betrekking tot een loontijdvak van een dag.

2. Het maandloon in een kalendermaand bedraagt:

- a. indien de werknemer over de volledige kalendermaand recht op een uitkering heeft gehad 21,75 maal het dagloon;
- b. indien de werknemer niet over de volledige kalendermaand recht op een uitkering heeft gehad het aantal werkdagen in die kalendermaand waarop recht op uitkering heeft bestaan, vermenigvuldigd met het dagloon. Bij het bepalen van het aantal werkdagen wordt een kalenderweek geacht vijf werkdagen te hebben; of
- c. (nog niet in werking.)

3. Bij ministeriële regeling kunnen nadere regels worden gesteld met betrekking tot het aanmerken van kalendermaanden als volledige kalendermaanden als bedoeld in het tweede lid, onderdeel a, en met betrekking tot het aanmerken van dagen als werkdagen als bedoeld in het tweede lid, onderdeel b.

4. Het inkomen in een kalendermaand bedraagt:

- a. indien de werknemer over de volledige kalendermaand recht op een uitkering heeft gehad: het inkomen over de eerste tot en met de laatste dag van de kalendermaand; of
- b. indien de werknemer niet over de volledige kalendermaand recht op een uitkering heeft gehad: het inkomen over de dagen in die kalendermaand waarop het recht op uitkering heeft bestaan.

5. Indien de werknemer de hoedanigheid van werknemer, bedoeld in artikel 8, eerste lid, verliest of heeft verloren, anders dan door het verrichten van werkzaamheden als bedoeld in artikel 8, vierde lid, dan wel indien de werknemer in een kalenderweek minder beschikbaar voor arbeid is dan zijn gemiddeld aantal arbeidsuren per kalenderweek, bedoeld in artikel 16, tweede lid, wordt onder zijn inkomen in een kalendermaand tevens verstaan:

$(A + B) \times C / D$. Hierbij staat:

A voor het aantal uren in een kalendermaand waarover de werknemer de hoedanigheid van werknemer verliest of heeft verloren als bedoeld in artikel 8, voor zover het uren betreft op dagen waarop recht op uitkering bestaat;

B voor het aantal arbeidsuren in een kalendermaand dat de werknemer minder beschikbaar is voor arbeid wegens andere omstandigheden dan ziekte, arbeidsongeschiktheid of omdat hij deelneemt dan wel gaat deelnemen aan een naar het oordeel van het UWV noodzakelijke opleiding of scholing als bedoeld in artikel 76;

C voor het dagloon waarnaar de uitkering zou zijn berekend indien dat niet gemaximeerd zou zijn op het in artikel 17, eerste lid, van de Wet financiering sociale verzekeringen bedoelde bedrag, dan wel voor de uitkering, bedoeld in artikel 64, eerste lid, onderdeel b, zonder de maximering, bedoeld in artikel 64, vierde en zevende lid, gedeeld door 21,75 als de uitkering betrekking heeft op een periode die aanvangt op de eerste dag en eindigt op de laatste dag van een kalendermaand, dan wel gedeeld door het aantal dagen, bedoeld in artikel 64, zevende lid; en

D voor het gemiddeld aantal arbeidsuren, bedoeld in artikel 16, tweede en zesde lid, gedeeld door 5.

6. Bij algemene maatregel van bestuur worden, onder meer voor artikel 18, ten aanzien van de vaststelling van het dagloon, bedoeld in het eerste lid, en de herziening ervan nadere en zo nodig afwijkende regels gesteld.

7. Het dagloon berekend op grond van dit artikel en de daarop berustende bepalingen wordt herzien met ingang van de dag waarop en in de mate waarin het bedrag genoemd in artikel 8, eerste lid, onderdeel b, van de Wet minimumloon en minimumvakantiebijslag wordt herzien.

8. Door of namens Onze Minister wordt in de *Staatscourant* medegedeeld met ingang van welke dag en met welk percentage een herziening als bedoeld in het zevende lid plaatsvindt.

9. Een herziening van de uitkering als gevolg van een herziening van het dagloon vindt plaats zonder dat dit bij beschikking is vastgesteld.

10. Bij algemene maatregel van bestuur wordt tevens bepaald wat onder inkomen als bedoeld in dit artikel wordt verstaan. Daarbij kan tevens worden bepaald dat nader te bepalen inkomen dat gedeeltelijk, niet, of niet langer wordt genoten als gevolg van gewijzigde omstandigheden of enig handelen of nalaten van betrokkene in aanmerking wordt genomen alsof het wel volledig wordt genoten.

[12-05-2023, *Stb.* 168, i.w.tr. 01-01-2024/kamerstukken 35335]

[Dag- en maandloon]

1. Algemeen. In art. 1b zijn nieuwe definities opgenomen die verband houden met het feit dat de WW sinds 1 juli 2015 niet langer uitgaat van een systematiek van urenverrekening per kalenderweek, maar van inkomensverrekening per kalendermaand. Verder zijn de bepalingen over de vaststelling en de herziening van het dagloon (art. 45 en 46 oud) in dit artikel opgenomen.

2. Dagloon (lid 1). In art. 1b lid 1 wordt de definitie van dagloon gegeven. Bij dagloon wordt het loon van de werknemer dat hij door werkloosheid derf herberekend naar een bedrag per dag. Bij deze herberekening wordt op grond van het eerste lid uitgegaan van 1/261 deel van het laatst verdiende loon van de werknemer. Daarbij wordt uitgegaan van het loon dat de werknemer verdiende in het

jaar dat eindigt op de laatste dag van het tweede aangiftetijdvak voorafgaande aan het tijdvak waarin het arbeidsurenverlies is ingetreden. Bij de vaststelling van het dagloon wordt – met ingang van 1 juli 2015 – het loon uit alle dienstbetrekkingen in het referentiejaar meegeteld. Dit is nodig omdat het eventuele inkomen dat iemand verdient naast zijn WW-uitkering wordt verrekend met die uitkering. Er geldt wel een maximum zoals neergelegd in art. 17 lid 1 Wfsv. De loonsverhoging op grond van een nieuwe cao, die eerst na het einde van de referentieperiode is betaald, telt niet mee bij de vaststelling van het dagloon (CRvB 23 juli 2009, ECLI:NL:CRVB:2009:BJ3954, USZ 2009/256). Zie voor hoe het dagloon wordt vastgesteld het Dagloonbesluit werknemersverzekeringen.

3. Maandloon (lid 2). **a. Definitie maandloon.** Het maandloon in een kalendermaand bedraagt 21,75 maal het dagloon als een werknemer over de volledige kalendermaand recht op een uitkering heeft gehad. **b. Uitkering over gedeelte van maand.** Als een werknemer niet over de volledige kalendermaand recht op een uitkering heeft gehad, wordt het aantal werkdagen in die kalendermaand waarop recht op uitkering heeft bestaan, vermenigvuldigd met het dagloon. Bij het bepalen van het aantal werkdagen wordt een kalenderweek geacht vijf werkdagen te hebben. In de regel zal de eerste werkdag de maandag zijn, zodat vrijdag als laatste (vijfde) werkdag van de kalenderweek wordt aangemerkt. Als een werknemer echter gewoonlijk niet op maandag werkte maar wel op zaterdag, dan zal de dinsdag als eerste en de zaterdag als laatste (vijfde) dag van de kalenderweek worden aangemerkt. Een uitkering over een gedeelte van de maand kan zich bijvoorbeeld voordoen als het recht op uitkering midden in de kalendermaand ontstaat of in de betreffende kalendermaand een uitsluitingsgrond van toepassing is. **c. Toekomstig recht.** Het is de bedoeling dat in het tweede lid onder c zal worden geregeld hoe het maandloon voor een uitkering op grond van art. 18 WW moet worden berekend.

4. Ministeriële regeling (lid 3). **Ministeriële regeling.** Het derde lid biedt de mogelijkheid om bij ministeriële regeling nadere regels te stellen waarin kalendermaanden kunnen worden aangemerkt als volledige kalendermaanden en waarin dagen kunnen worden aangemerkt als werkdagen. Dit is neergelegd in de Regeling aanwijzing van volledige kalendermaanden en werkdagen in de WW (Stcrt. 2015, 17652). **Volledige kalendermaand.** Wanneer bijvoorbeeld de eerste kalenderdag in het weekend is gelegen met als gevolg dat de eerste werkloosheidsdag op een andere dag valt dan de eerste kalenderdag, dan bestaat naar de letter genomen geen recht op uitkering over de volledige kalendermaand. Maar in die situatie is het toch de bedoeling dat het maandloon wordt berekend door het dagloon met 21,75 te vermenigvuldigen. Op grond van de Regeling aanwijzing van volledige kalendermaanden en werkdagen in de WW wordt daarom een werknemer geacht over de volledige kalenderweek recht te hebben gehad op een WW-uitkering als deze in een kalendermaand tot en met de laatste dag van die kalendermaand recht op uitkering heeft gehad en het recht op uitkering is ontstaan voor de achtste dag. Dit is niet het geval als dat recht eerder in die kalendermaand niet is ontstaan vanwege de omstandigheid dat de werknemer arbeidsuren had, niet beschikbaar was of niet voldeed aan de referentie-eis of een uitsluitingsgrond van toepassing was. **Werkdag.** Het stellen van nadere regels ten aanzien van welke dagen in een kalenderweek worden aangemerkt als werkdag kan van belang zijn als de eerste en/of laatste kalenderweek gedeeltelijk buiten de kalendermaand valt. Dit is een zogenoemde gebroken kalenderweek. In de Regeling aanwijzing van volledige kalendermaanden en werkdagen in de WW is bepaald dat als werkdagen worden aangemerkt maandag tot en met vrijdag. Is de eerste dag van werkloosheid echter een zaterdag, dan worden voor de betreffende kalenderweek uitsluitend de zaterdag en zondag als werkdag aangemerkt. Is de eerste werkloosheidsdag een zondag, dan wordt uitsluitend die zondag aangemerkt als een werkdag. Hiermee wordt voorkomen dat de werknemer die enkel op zaterdag en/of zondag werkte voordat hij werkloos werd, geen uitkering zou ontvangen over de eerste (twee) dagen van werkloosheid.

5. Inkomen per kalendermaand (lid 4). Het inkomen in een kalendermaand is in beginsel gelijk aan het inkomen dat de werknemer in die kalendermaand heeft verdiend (lid 4 onderdeel a). De situatie kan zich voordoen dat een werknemer niet over een gehele kalendermaand recht op een WW-uitkering heeft. In die situatie is het inkomen in een kalendermaand gelijk aan het inkomen dat is verdiend in de dagen van die kalendermaand waarover recht op een uitkering bestaat (lid 4

onderdeel b). Dit onderscheid is van belang indien het recht op uitkering niet op de eerste dag van een kalendermaand ontstaat of eindigt.

6. Fictief inkomen (lid 5). Als een werknemer de hoedanigheid van werknemer verliest of heeft verloren voor zover het uren betreft op dagen waarop recht op uitkering bestaat, dan wel voor minder uren dan zijn gemiddeld aantal arbeidsuren beschikbaar is voor arbeid (anders dan wegens ziekte, arbeidsongeschiktheid of deelname aan een noodzakelijke opleiding of scholing), wordt aan hem een inkomen toegerekend. Dit betreft een fictief inkomen. Het verlies van de hoedanigheid van werknemer wordt per kalendermaand vastgesteld. Dit betekent dat een piek aan werkzaamheden in een week in deze systematiek een minder groot effect heeft, omdat er naar het gemiddelde effect hiervan over de hele maand wordt gekeken. Het fictieve inkomen wordt berekend door het (ongemaximeerd) dagloon te herleiden naar een loon per uur (C gedeeld door D) en de uitkomst daarvan te vermenigvuldigen met het aantal uren dat iemand zijn hoedanigheid van werknemer verliest of heeft verloren of wanneer hij minder beschikbaar is voor arbeid (factor A plus factor B). In het geval de maandsystematiek voor een betrokkene ongunstig uitpakte, omdat zij als gevolg van een vast wekelijks arbeidspatroon als zelfstandige juist geen piek in werkzaamheden had, zag de Raad geen aanleiding deze berekeningsystematiek niet te hanteren (CRvB 28 maart 2024, ECLI:NL:CRVB:2024:617). **Startende zelfstandige.** Voor de startende zelfstandige geldt dat als deze in een kalendermaand een bepaald bedrag heeft verdiend, dit bedrag in de volgende kalendermaand niet kan afnemen, maar wel kan toenemen. Een recht op uitkering van een startende zelfstandige gaat namelijk blijvend verloren, tenzij de werkzaamheden als zelfstandige geheel worden beëindigd (zie art. 8 lid 3). **Combinatie werken als zelfstandige en niet-beschikbaarheid.** In de MvT is gesteld dat een combinatie van verlies van hoedanigheid van werknemer en niet-beschikbaarheid zich alleen kan voordoen als de oorzaak voor het verlies van hoedanigheid van werknemer verschilt van de reden van de niet-beschikbaarheid. Een werknemer die als zelfstandige gaat werken, kan daarnaast dus alleen minder beschikbaar zijn voor arbeid als dat voortvloeit uit andere feiten of omstandigheden. De werknemer die als zelfstandige gaat werken is overigens op grond van rechtspraak van de CRvB wel beschikbaar voor de arbeidsmarkt (CRvB 22 juli 2010, ECLI:NL:CRVB:2010:BN2201). **Faillissementsuitkering.** De formule voor de vaststelling van het fictieve inkomen geldt ook voor een WW-uitkering op grond van hoofdstuk IV WW (de faillissementsuitkering). Die uitkering kent echter geen dagloon. Daarom betreft de variabele C de uitkering die door het UWV op grond van art. 64 lid 1 onderdeel b wordt berekend, of zou zijn berekend als de uitkering niet zou zijn gemaximeerd op grond van art. 64 lid 4 of 7. Omdat deze uitkering per kalendermaand wordt berekend, moet dit worden herleid tot een gemiddelde uitkering per dag. Dat gebeurt door de uitkering te delen door 21,75 als de uitkering betrekking heeft op een periode die is aangevangen op de eerste dag van een kalendermaand en is geëindigd op de laatste dag van die kalendermaand. In het andere geval wordt de uitkering gedeeld door het aantal dagen waarop de uitkering betrekking heeft, zoals dat is geregeld in art. 64 lid 7 WW. **Politiek ambtsdrager.** Aan de werkzaamheden die als politiek ambtsdrager worden verricht wordt geen fictief inkomen toegekend. De bezoldiging die de werknemer als politiek ambtsdrager ontvangt, wordt beschouwd als inkomen. Op grond van art. 47 WW wordt 70% van het inkomen op de uitkering gekort.

7. Afwijkende regels art. 18 (lid 6). Voor de uitkeringen op grond van art. 18 WW gelden dagloonsregels die afwijken van art. 1b lid 1 WW. Voor de desbetreffende uitkeringen wordt niet gekeken naar het loon over een jaar uit alle dienstbetrekkingen samen, maar slechts naar het loon dat een werknemer verdiende in de dienstbetrekking waaruit hij werkloos is geworden (zie art. 2 en 3 Dagloonbesluit werknemersverzekeringen).

8. Koppeling aan minimumloon (lid 7, 8 en 9). Het zevende lid van dit artikel regelt de herziening van de daglonen. In geval van wijziging van het bedrag genoemd in art. 8 lid 1 onderdeel b WML wordt het dagloon daarop aangepast, met ingang van de dag waarop en de mate waarin het bedrag wordt gewijzigd. Het herzieningspercentage wordt op grond van het achtste lid van dit artikel gepubliceerd in de *Staatscourant*. Een uitkeringsgerechtigde ontvangt geen besluit tot wijziging van de hoogte van de uitkering. Art. 4:88 lid 1 Awb maakt dit mogelijk.

9. Begrip inkomen (lid 10). Op grond van art. 1b lid 10 kan bij AMvB worden vastgesteld welke inkomensbestanddelen als inkomen voor de WW worden aangemerkt. Dit is geregeld in het Aib. Daarnaast bevat de WW zelf ook bepalingen waarin wordt geregeld wat onder inkomen wordt verstaan, zoals het fictief inkomen op grond van art. 1b lid 5.

Artikel 2

1. Waar een natuurlijk persoon woont en waar een lichaam gevestigd is, wordt naar de omstandigheden beoordeeld.

2. Voor de toepassing van het eerste lid worden schepen, die binnen Nederland hun thuishaven hebben, beschouwd als deel van Nederland.

[22-12-2005, Stb. 710, i.w.tr. 29-12-2005/kamerstukken 30318]

Artikel 2a

(Vervallen.)

[21-12-2000, Stb. 627, i.w.tr. 01-01-2001/kamerstukken 27248]

§ 2

De werknemer

[Inleidende opmerkingen]

Betekenis. Paragraaf 2 van hoofdstuk 1 WW is van belang voor de bepaling van de personele werkingsfeer van de WW. In deze paragraaf is geregeld wie werknemer is in de zin van deze wet. De WW is, evenals de ZW, de WAO en de WIA, een werknemersverzekering. Sinds 1967 kennen de ZW, de WAO en de WW een uniform werknemersbegrip. Dit betekent dat paragraaf 2 van hoofdstuk 1 WW nagenoeg gelijklopende bepalingen kent als paragraaf 2 van hoofdstuk 1 ZW en WAO. De WIA wijkt hier in zoverre van af, dat in art. 8 WIA wordt aangesloten bij het begrip werknemer van de ZW. Alleen degene die werknemer in de zin van de WW is, kan in aanmerking komen voor aanspraken krachtens de WW. In de ZW en de WAO worden in dat verband het begrip verzekerde en verzekeringsplicht gebruikt. Materieel is er overigens geen verschil tussen werknemers en verzekerden. Het begrip verzekerde als zodanig komt niet voor in de WW. Dit neemt niet weg dat ook ten aanzien van de WW wel gesproken wordt over de verzekerde, alsmede over verzekerings- en premieplicht. Als hoofdregel geldt dat de natuurlijke persoon, jonger dan de pensioengerechtigde leeftijd, bedoeld in art. 7a lid 1 AOW, die in privaot- of publiekrechtelijke dienstbetrekking staat werknemer en dus verzekerde is. Art. 4 en 5 WW regelen dat bepaalde personen van wie de arbeidsverhouding met een dienstbetrekking gelijk wordt gesteld ook werknemer zijn. In dat verband wordt gesproken van werknemers met een gelijkgestelde of fictieve dienstbetrekking. Art. 3, 4 en 5 WW zijn (nagenoeg geheel) gelijklopend aan art. 3, 4 en 5 ZW, zodat voor het commentaar op deze artikelen wordt verwezen, alsmede naar de Inleidende opmerkingen bij paragraaf 2 van hoofdstuk 1 ZW. Art. 6 WW bevat bepaalde beperkingen ten aanzien van het werknemerschap. Voor zover art. 6 WW afwijkt van art. 6 ZW wordt dit in het commentaar op art. 6 WW vermeld. De voorwaarden waaronder het werknemerschap voor de WW behouden blijft of kan worden herkegen na beëindiging van de (fictieve) dienstbetrekking zijn opgenomen in art. 8 WW.

Artikel 3

1. Werknemer is de natuurlijke persoon, jonger dan de pensioengerechtigde leeftijd, die in privaotrechtelijke of in publiekrechtelijke dienstbetrekking staat.

2. Wie zijn dienstbetrekking buiten Nederland en het continentaal plat vervult, wordt niet als werknemer beschouwd, tenzij hij in Nederland woont en zijn werkgever eveneens in Nederland woont of gevestigd is. Voor zover een werkgever:

- a. in Nederland een vaste inrichting voor de uitoefening van zijn bedrijf of beroep of een in Nederland wonende of gevestigde vaste vertegenwoordiger heeft; of
- b. in Nederland een of meer personen in dienst heeft en hij door of vanwege Onze Minister als werkgever is aangewezen,

wordt hij voor de toepassing van de eerste volzin gelijkgesteld met een in Nederland wonende of gevestigde werkgever.

3. In afwijking van het eerste en tweede lid wordt niet als werknemer beschouwd de vreemdeling die niet rechtmatig in Nederland verblijf houdt in de zin van artikel 8, onder a tot en met e en l, van de Vreemdelingenwet 2000.

4. Bij of krachtens algemene maatregel van bestuur kan worden bepaald, dat:

- a. personen, die buiten Nederland wonen ook als werknemer worden beschouwd, voor zover zij hun dienstbetrekking buiten Nederland vervullen;
- b. personen, die in Nederland wonen, ook als werknemer worden beschouwd, voor zover zij hun dienstbetrekking buiten Nederland vervullen en hun werkgever buiten Nederland woont of gevestigd is.

5. Bij of krachtens algemene maatregel van bestuur kan van het eerste, tweede en derde lid worden afgeweken ten aanzien van:

- a. vreemdelingen;
- b. personen op wie een regeling van toepassing is inzake verzekering tegen geldelijke gevolgen van werkloosheid van Aruba, Curaçao, Sint Maarten of een vergelijkbare regeling ten behoeve van de openbare lichamen Bonaire, Sint Eustatius en Saba, of van een andere mogendheid;
- c. personen, die slechts tijdelijk in Nederland verblijven of tijdelijk in Nederland werkzaam zijn;
- d. personen werkzaam bij een volkenrechtelijke organisatie.

6. Bij een maatregel, als bedoeld in het vijfde lid, kan worden afgeweken van het derde lid ten aanzien van:

- a. vreemdelingen die rechtmatig in Nederland arbeid verrichten, dan wel hebben verricht;
- b. vreemdelingen die, na rechtmatig verblijf te hebben gehouden in de zin van artikel 8, onder a tot en met e en l, van de Vreemdelingenwet 2000, rechtmatig in Nederland verblijf hebben als bedoeld in artikel 8, onder g of h, van de Vreemdelingenwet 2000.

[19-06-2013, Stb. 236, i.w.tr. 01-07-2013/kamerstukken 33556]

[Werknemersbegrip: privaatrechtelijke- of publiekrechtelijke dienstbetrekking]

Betekenis. Dit artikel bevat de hoofdregel om te bepalen wie werknemer is in de zin van de WW en is geheel gelijklopend aan art. 3 ZW. Voor het commentaar op dit artikel wordt daarom verwezen naar het commentaar op art. 3 ZW.

Artikel 3a

Zo nodig in afwijking van artikel 3 en de daarop berustende bepalingen:

- a. wordt als werknemer beschouwd de persoon van wie de verzekering op grond van deze wet voortvloeit uit de toepassing van bepalingen van een verdrag of van een besluit van een volkenrechtelijke organisatie;
- b. wordt niet als werknemer beschouwd de persoon op wie op grond van een verdrag of een besluit van een volkenrechtelijke organisatie de wetgeving van een andere mogendheid van toepassing is.

[29-04-1998, Stb. 267, i.w.tr. 15-05-1998/kamerstukken 25873]

[Afwijkingen in verband met internationaal recht]

Betekenis. Art. 3a WW is geheel gelijklopend aan art. 3a ZW. Voor het commentaar op dit artikel wordt daarom verwezen naar het commentaar op art. 3a ZW.

Artikel 4

1. Als dienstbetrekking wordt mede beschouwd de arbeidsverhouding van de persoon die:

- a. anders dan als zelfstandige en anders dan als thuiswerker, op grond van een overeenkomst tot aanneming van werk als bedoeld in artikel 750 van Boek 7 van het Burgerlijk Wetboek, persoonlijk een werk tot stand brengt;
- b. de in onderdeel a bedoelde persoon bij het tot stand brengen van dat werk bijstaat;